

PHƯƠNG PHÁP NGHIÊN CỨU CHO PHÂN TÍCH CHÍNH SÁCH

Bài 14

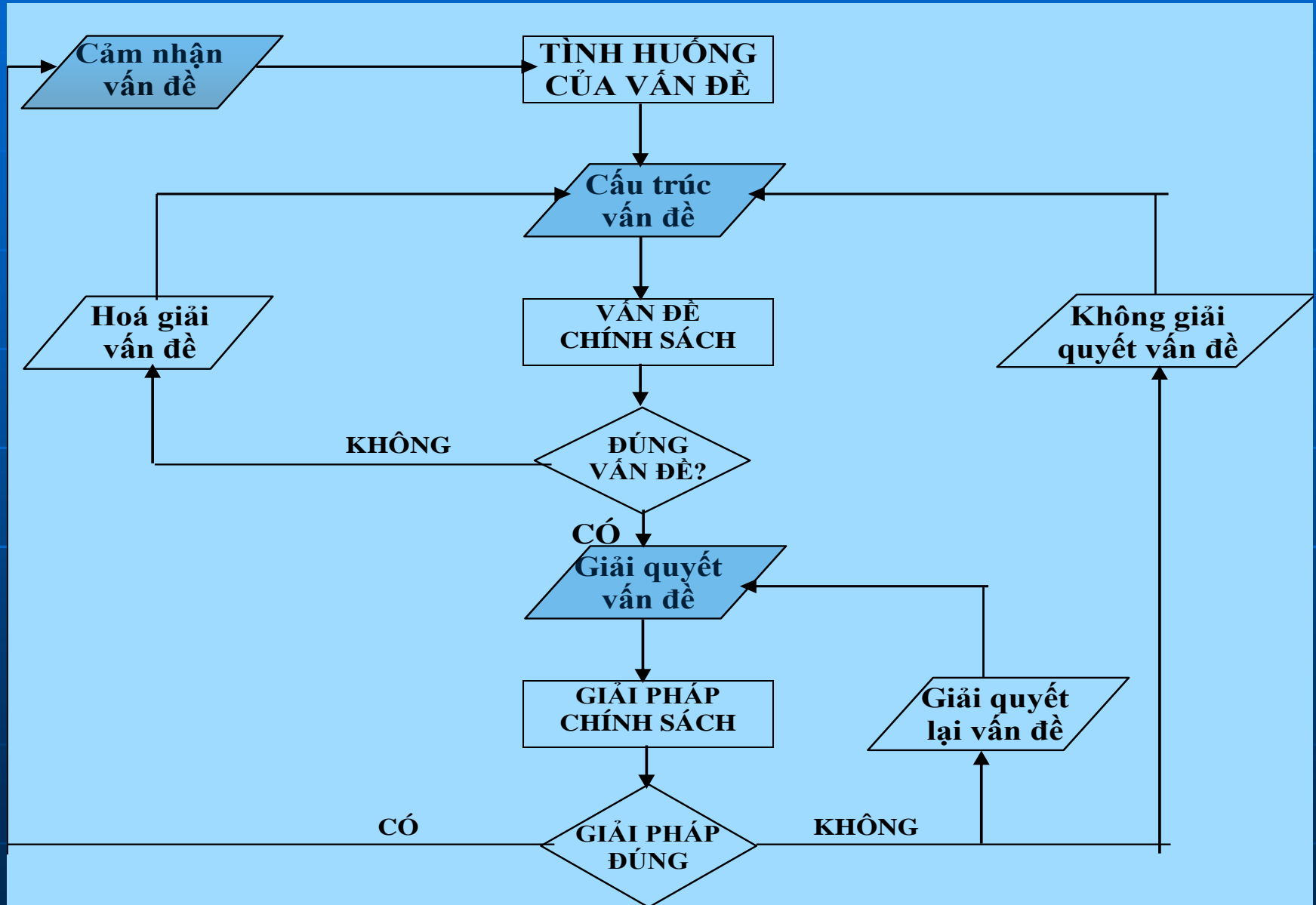
XÁC ĐỊNH VẤN ĐỀ CHÍNH SÁCH CÔNG

Nội dung trình bày

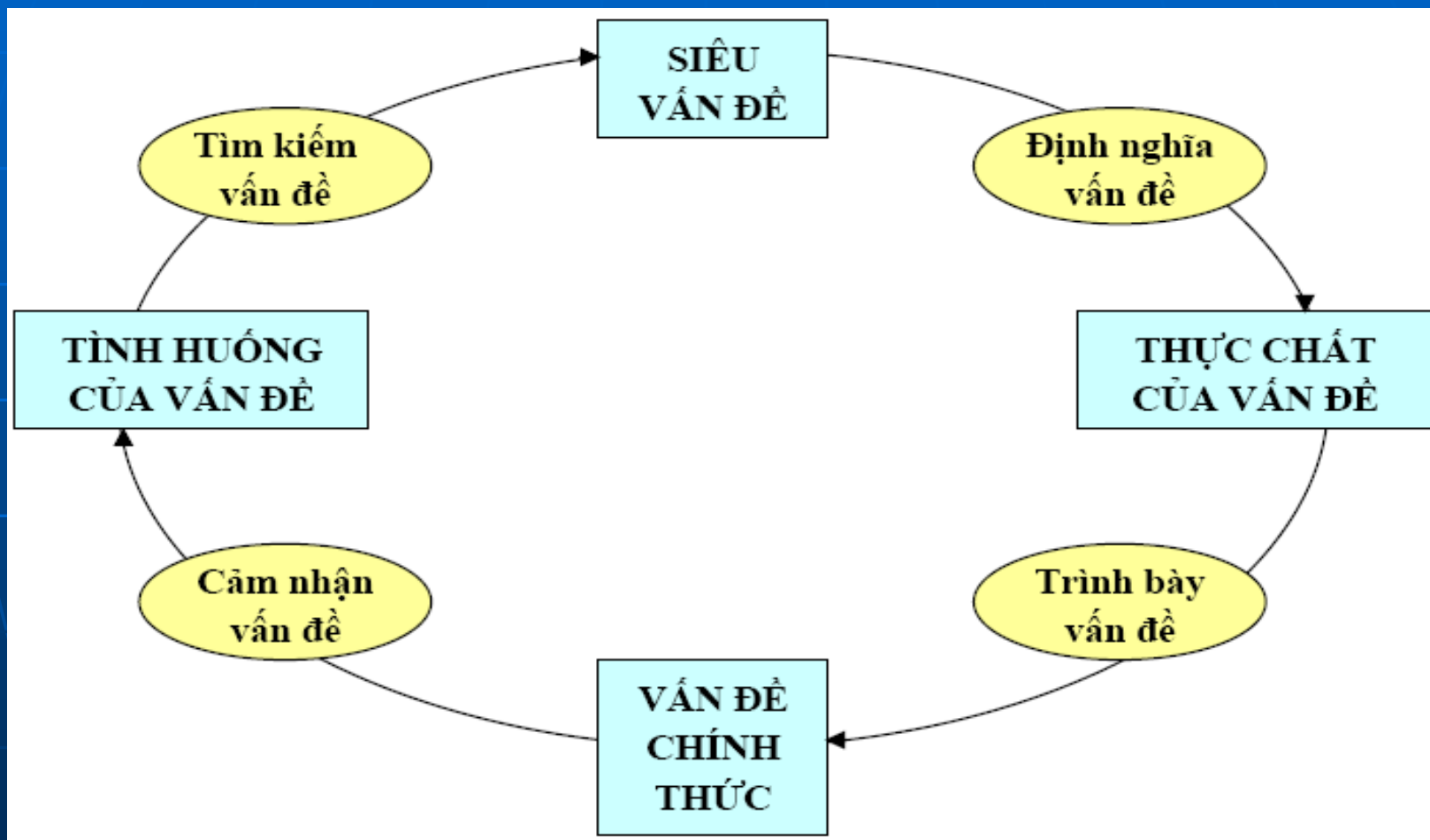
---

1. Xác định “lĩnh vực chính sách”
2. Xác định “chủ đề chính sách”
3. Xác định “tình huống chính sách”
4. Cấu trúc vấn đề chính sách
  - Xác định “phạm vi chính sách”
  - Định nghĩa “vấn đề chính sách”
  - Xác định “câu hỏi chính sách”
5. Đi tìm bằng chứng

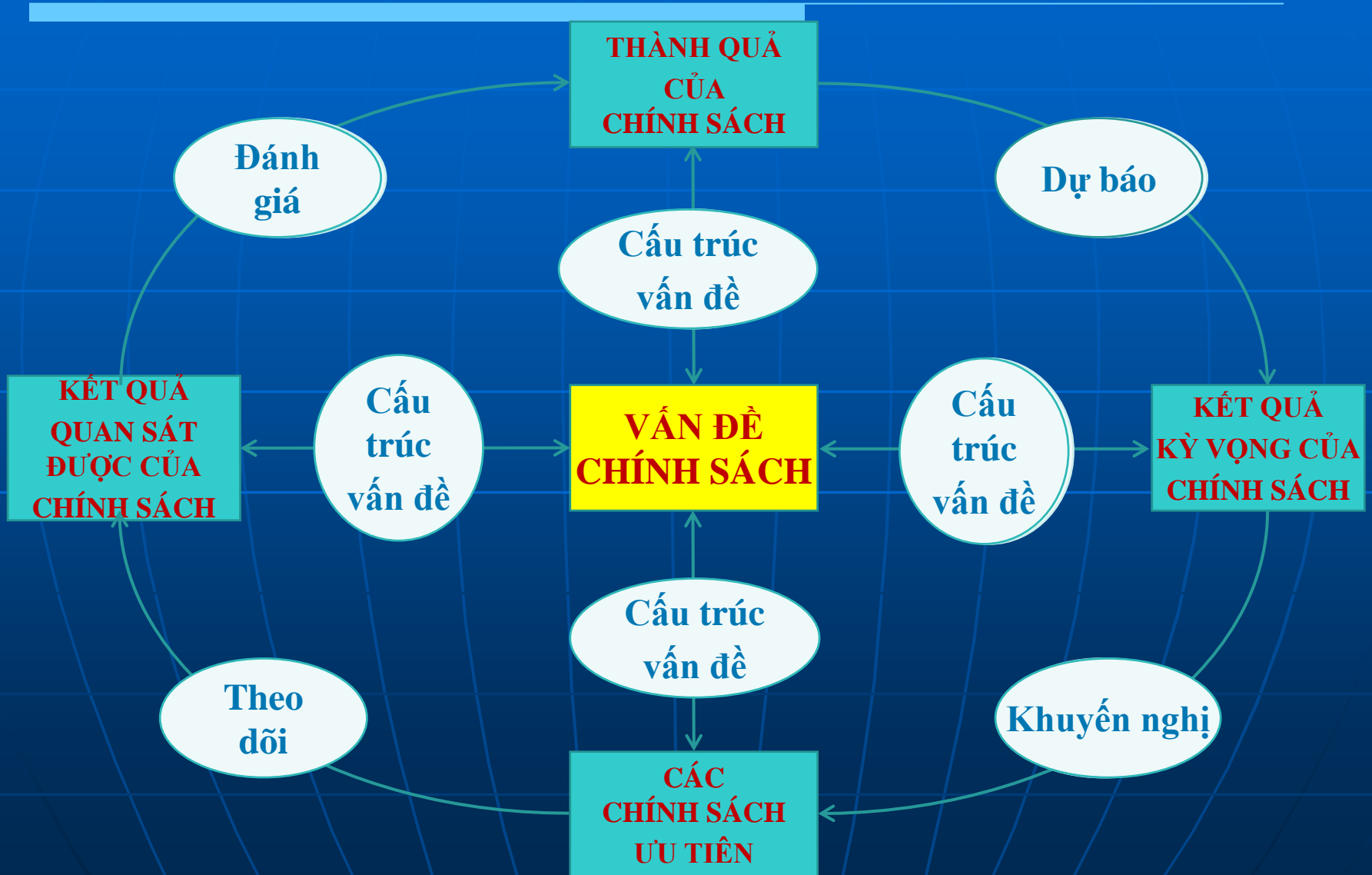
Từ cảm nhận vấn đề đến đề xuất giải pháp

Cấu trúc vấn đề chính sách

Cấu trúc và vấn đề chính sách

Định nghĩa vấn đề chính sách

- **Mục đích:** Phát hiện **bản chất** của vấn đề chính sách
- **Ví dụ 1:** Thị trường sữa bột công thức cho trẻ em dưới 6 tuổi ở Việt Nam trong giai đoạn 2006-2011

Biến động giá sữa bột

(năm sau so với năm trước)

	2006	2007	2008	2009	2010	T3-2011
Lạm phát	6.60%	12.6%	21.6%	6.5%	11.8%	6.1%
Tỷ giá chính thức (VNĐ/USD)	16,055	16,010	17,433	18,472	19,498	20,875
Trượt giá VNĐ/USD (%)		-0.3%	8.9%	6.0%	5.6%	7.1%
Giá sữa bột gầy thị trường châu Âu (USD/tấn)	2,519	4,439	3,238	2,473	2,920	3,600
Tăng (giảm) giá sữa bột		76.2%	27.1%	23.6%	18.1%	23.3%
Tăng (giảm) tổng chi phí đầu vào		29.0%	7.1%	-0.9%	14.1%	13.6%
Thay đổi giá Abbott		10.4%	7.0%	4.0%	7.4%	20.0%
Thay đổi giá Friesland Campina		10.0%	22.0%	0.0%	8.0%	7.0%
Thay đổi giá Vinamilk		5.0%	5.0%	6.0%	8.0%	12.0%
Thay đổi giá Mead Johnson		10.0%	16.0%	0%	8.0%	8.0%

Biến động giá sữa bột (so với năm 2006)

	2007	2008	2009	2010	T3-2011
Lạm phát	12.6%	36.9%	45.8%	63.0%	73.1%
Trượt giá VND/USD (%)	-0.3%	8.6%	15.1%	21.4%	30.0%
Tăng/ giảm giá sữa bột TG	76.2%	28.5%	-1.8%	15.9%	42.9%
Tăng giảm tổng chi phí đầu vào	29.0%	31.3%	29.9%	47.0%	64.4%
Thay đổi giá Abbott	10.4%	18.1%	22.9%	31.9%	58.3%
Thay đổi giá Friesland Campina	10.0%	34.2%	34.2%	44.9%	55.1%
Thay đổi giá Vinamilk	5.0%	10.3%	16.9%	26.2%	41.4%
Thay đổi giá Mead Johnson	10.0%	27.6%	27.6%	37.8%	48.8%

Từ góc độ tiếp cận đến vấn đề chính sách

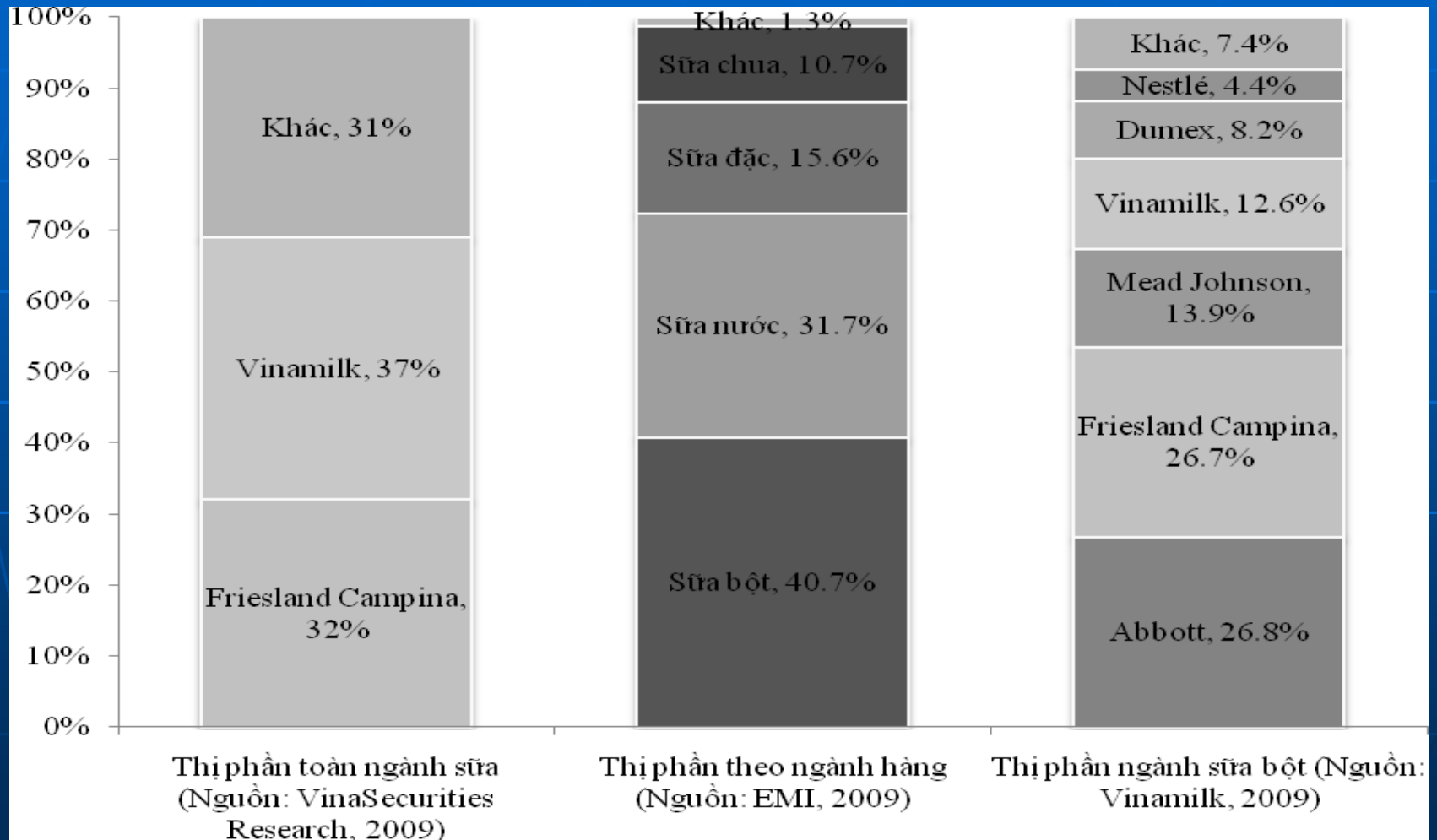
Góc độ tiếp cận	Vấn đề chính sách
Cơ quan điều tiết	Giá sữa – một hàng hóa thiết yếu – biến động bất thường
Quản lý giá	Các DN sữa gửi giá ở nước ngoài
Quản lý cạnh tranh	Không thể xử lý việc DN định giá quá cao so với chi phí
Bảo vệ NTD	Các DN sữa duy trì sự bất hợp lý để móc túi người tiêu dùng
DN sữa	Không có vấn đề ở đây, hãy để bàn tay thị trường tự điều chỉnh

Từ góc độ tiếp cận đến vấn đề chính sách và khung phân tích

■ Từ góc độ tiếp cận của kinh tế học vi mô:

- **Phạm vi:** Tất cả hay chỉ sữa bột trẻ em?
- **Độ co giãn** của cầu so với giá
  - Tính chất của sản phẩm [tính “thiết yếu”]
  - Tính có thể được thay thế của sản phẩm
  - Tỷ trọng trong ngân sách tiêu dùng
  - Độ dài thời gian [ngắn sv. dài hạn]
- **Cấu trúc thị trường** và hành vi định giá
  - Quyền lực thị trường
  - Cấu kết chính thức và/hoặc phi chính thức
- **“Chi phí hợp lý”** ngoài chi phí nhập khẩu
- **Vai trò của nhà nước** đối với phát triển nguồn lực con người và kinh tế.

Thị phần trong thị trường sữa

Định nghĩa vấn đề chính sách

- **Mục đích:** Phát hiện **bản chất** của vấn đề chính sách
- **Ví dụ 2:** Dự thảo Luật phòng chống tham nhũng sửa đổi 2012
- **Câu hỏi:** Các vấn đề chính sách là gì?
- **Yêu cầu:** Phát biểu vấn đề chính sách một cách mạch lạc và súc tích

Lưu ý khi định nghĩa vấn đề chính sách

- Lưu ý sự “quá nhiều” hay “quá ít”
  - Ô nhiễm/ giá BĐS/ thâm hụt NS/ CPI ...
  - BH thất nghiệp/ công an/ CSHT/ chất lượng GD ...
- Lưu ý thất bại của thị trường và nhà nước
- “Chẩn đoán” nguyên nhân gây ra vấn đề
- Nhận ra những cơ hội bị bỏ lỡ, giá trị chưa được thực hiện
- Tránh một số lỗi thường gặp:
  - Đưa giải pháp vào trong định nghĩa: “có quá ít nhà ở cho người nghèo” sv. “quá nhiều người nghèo không có nhà ở”
  - Chấp nhận quan hệ nhân – quả một cách quá dễ dàng
- Hãy cố gắng tìm các bằng chứng định lượng

**ĐI TÌM BẰNG CHỨNG CHO
BỐI CẢNH VÀ VẤN ĐỀ CHÍNH SÁCH**

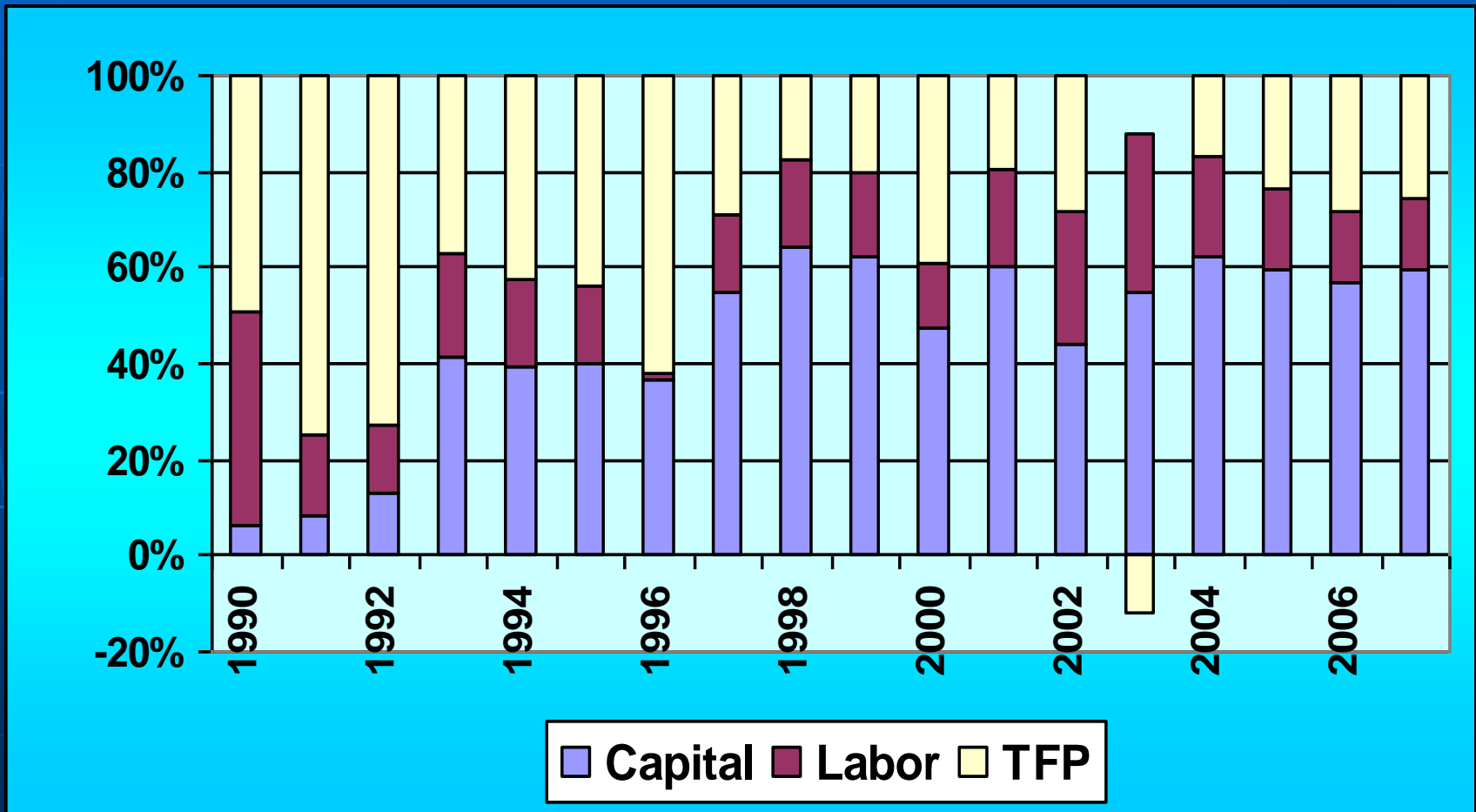
Vấn đề chính sách

Kê khai tài sản thu nhập không có tác dụng

- Số lượng kê khai tăng nhanh: khoảng 313.000 người (2007) lên 642.000 người (2012) lên tới 1.019.956 người (2014).
- Tuy nhiên, số cán bộ bị xử lý kỷ luật vì kê khai không trung thực không những thấp mà còn giảm dần: 3 người (2009), 9 người (2010), 3 người (2013) và 3 người (2014).

Vấn đề chính sách

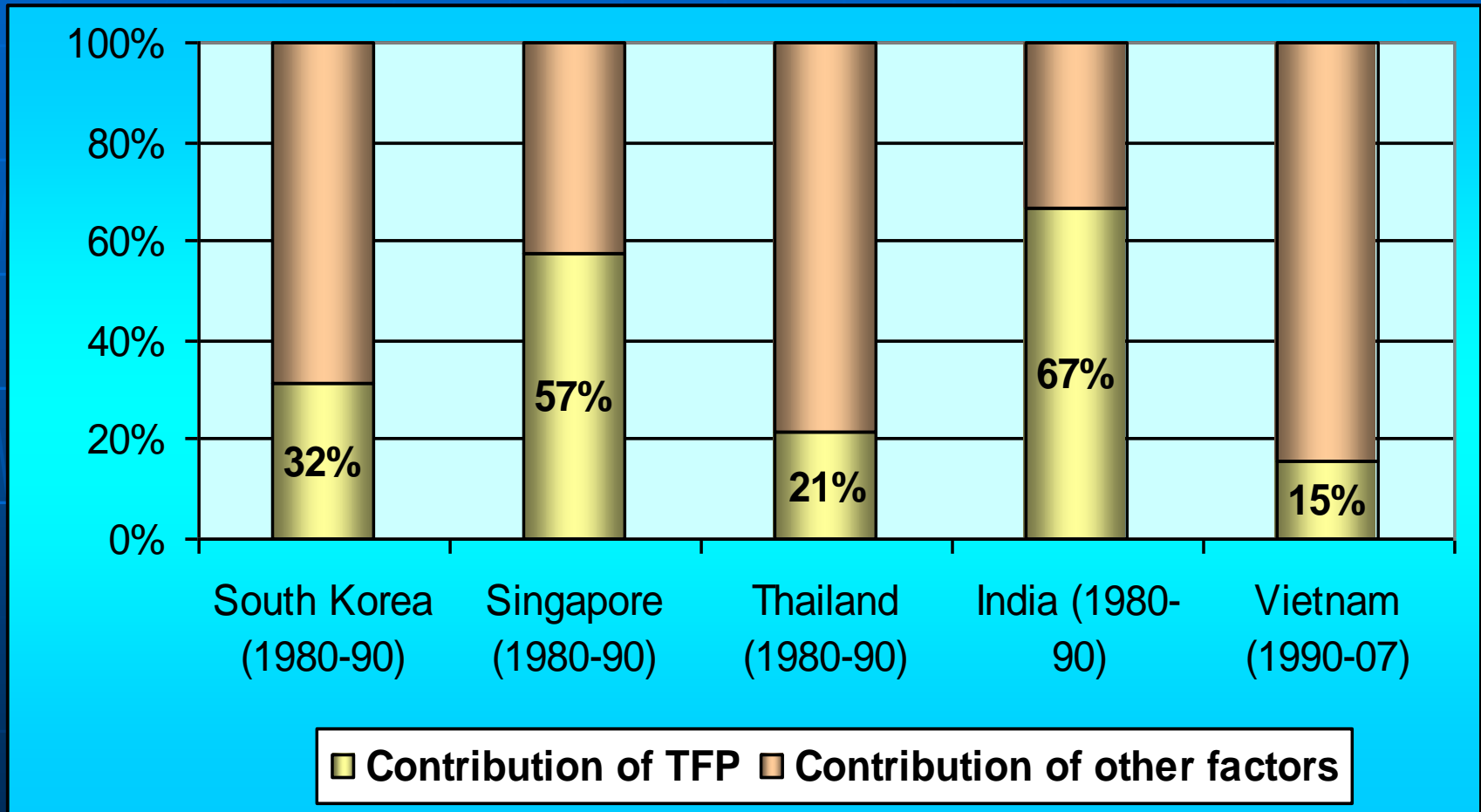
Tăng trưởng theo chiều rộng, chủ yếu dựa vào đầu tư

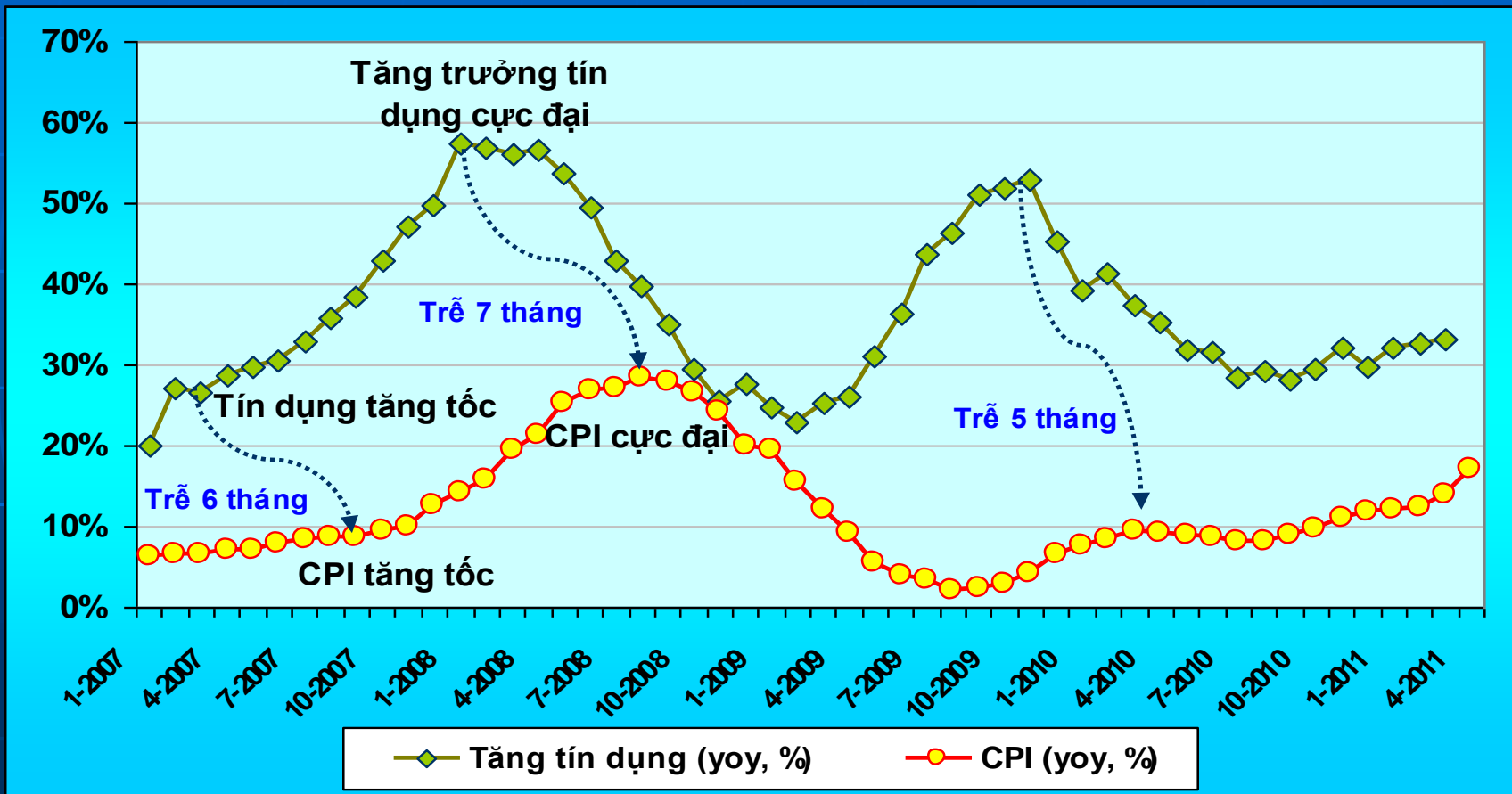
Vấn đề chính sách

Tăng trưởng theo chiều rộng, chủ yếu dựa vào đầu tư

Vấn đề chính sách

Hệ quả lạm phát của mô hình tăng trưởng

Vấn đề chính sách

Thiếu minh bạch ở các tổng công ty nhà nước

Tổng công ty	Tổng quan về công ty	Chiến lược/tin tức	Kết quả kinh doanh	Báo cáo thường niên/ tài chính/ kiểm toán	Các quyết định quan trọng/ngợi quyết ĐHTV
TCT Nhà và phát triển đô thị	☒	☐	☐	☐	☐
TCT Sông Đà	☒	☒	☐	☐	☒
TCT Lương thực miền Bắc	☒	☒	☐	☐	☐
TCT Lương thực miền Nam	☒	☐	☐	☐	☐
TCT Giấy Việt Nam	☒	☐	☐	☐	☐
TCT Cà-phê Việt Nam	☒	☐	☐	☐	☐
TCT Hàng không Việt Nam	☒	☐	☐	☐	☐
TCT Thuốc lá Việt Nam	☒	☐	☐	☐	☐
TCT Vận tải biển	☒	☒	☐	☐	☒
TCT Đường sắt Việt Nam	☒	☒	☐	☐	☒
TCT Thép Việt Nam	☒	☒	☒	☒	☒
TCT Xi măng Việt Nam	☒	☒	☐	☐	☐

Nguồn: Ngân hàng Thế giới (2013)

Vấn đề chính sách

Thiếu minh bạch ở các tổng công ty nhà nước

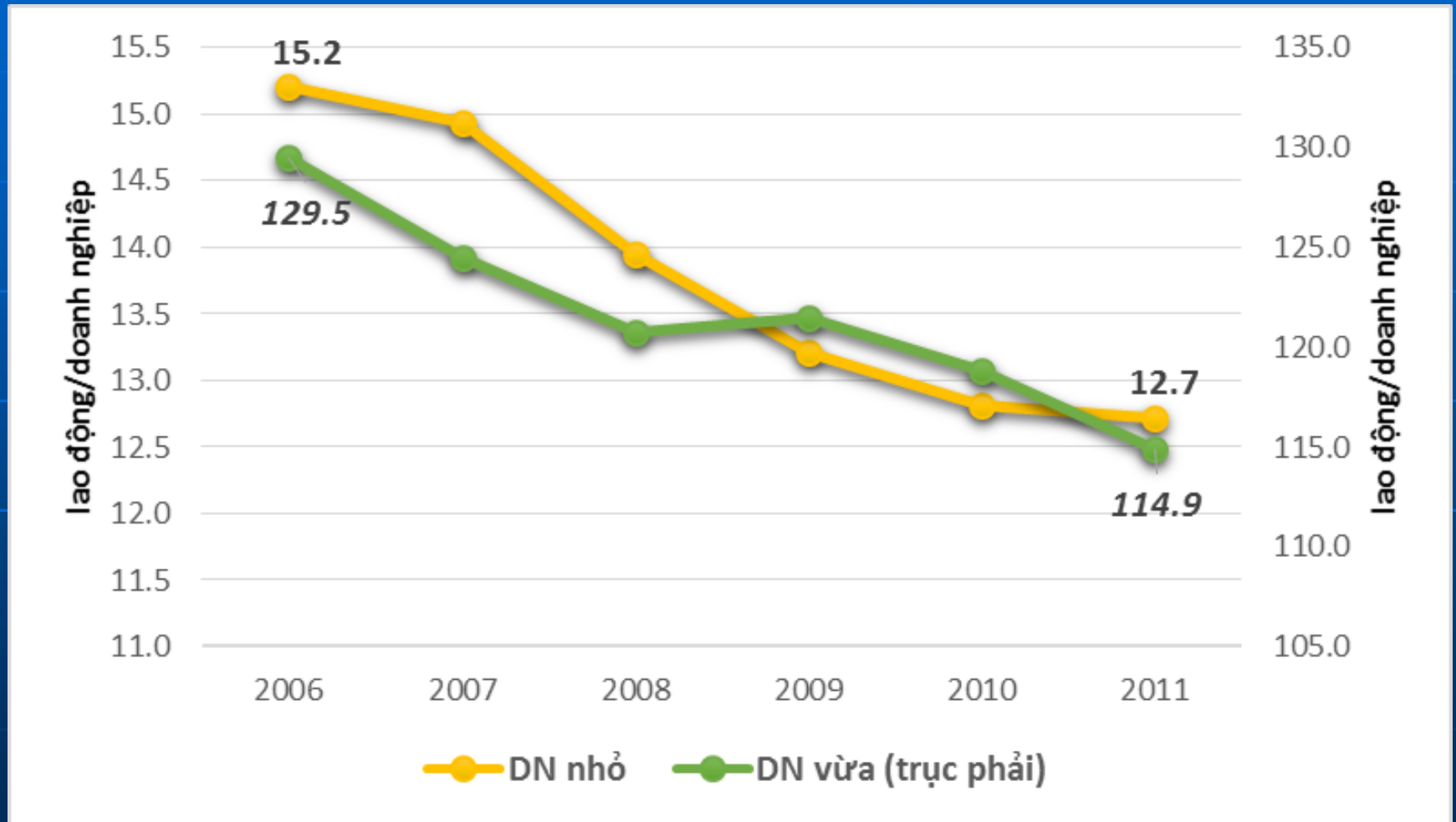
Tập đoàn Nhà nước	Tổng quan về công ty	Chiến lược/tin tức	Kết quả kinh doanh	Báo cáo thường niên/ tài chính/ kiểm toán	Các quyết định quan trọng/ngợi quyết ĐHTV
TĐ Bưu chính – Viễn thông VN	☒	☒	x	x	x
TĐ Than – Khoáng sản VN	☒	☒	x	x	x
TĐ Dầu khí Quốc gia VN	☒	☒	x	☒	x
TĐ Điện lực VN	☒	☒	x	x	x
TĐ Dệt May VN	☒	☒	x	x	x
TĐ Cao su VN	☒	☒	x	☒	x
TĐ Tài chính – Bảo hiểm Bảo Việt	☒	☒	☒	☒	☒
TĐ Viễn thông Quân đội	☒	☒	x	☒	x
TĐ Hóa chất VN	☒	☒	x	x	x
TĐ Công nghiệp Tàu thủy VN	☒	☒	x	x	x
TĐ Xăng Dầu VN	☒	☒	x	☒	☒

Điều chỉnh giá điện có công bằng?

Mức tiêu dùng hàng tháng	2010	2011	Mức tăng
50 kwh đầu cho hộ nghèo và thu nhập thấp	600	993	65,5%
0-100 kwh đầu cho hộ thu nhập bình thường	1.004	1.242	23,7%
101-150 kwh	1.214	1.304	7,4%
151-200 kwh	1.594	1.651	3,6%
201-300 kwh	1.722	1.788	3,8%
301-400 kwh	1.844	1.912	3,7%
401 kwh trở lên	1.890	1.962	3,8%

Vấn đề chính sách

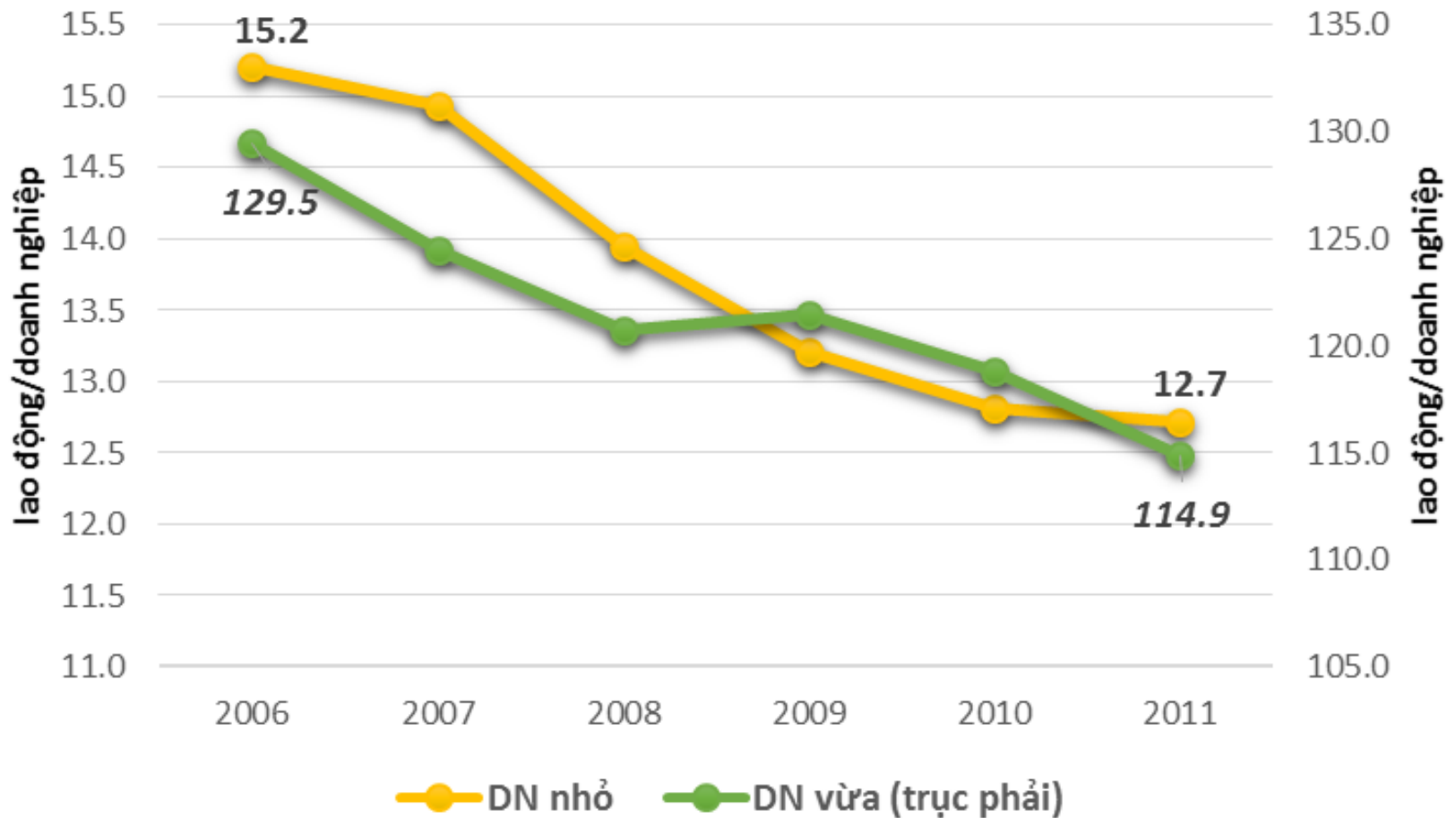
SMEs ngày càng nhỏ (theo quy mô vốn)

Nguồn: Nguyễn Ánh Dương (MPP7)

Vấn đề chính sách

SMEs ngày càng nhỏ (theo quy mô lao động)

Nguồn: Nguyễn Ánh Dương (MPP7)